

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МЕДІАРЕГУЛЮВАННЯ: МЕДІАПРАВО

для студентів

спеціальності: 061 Журналістика
освітнього рівня: першого (бакалаврського)
освітня програма 061.00.01 Журналістика

Київ – 2023

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
_____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕДІАРЕГУЛЮВАННЯ: МЕДІАПРАВО

для студентів

спеціальності: 061 Журналістика
освітнього рівня: першого (бакалаврського)
освітня програма 061.00.01 Журналістика

Київ – 2022

Розробники: Вікторія ГЕОРГІЄВСЬКА, доктор наук з соціальних комунікацій, доцент, професор кафедри журналістики та нових медіа Факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі: Вікторія ГЕОРГІЄВСЬКА, доктор наук з соціальних комунікацій, доцент, професор кафедри журналістики та нових медіа Факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа

Протокол від 2 вересня 2022 р. № 2

Завідувач кафедри Інга ПОГРЕБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Журналістика»

1 вересня 2022 р.

Гарант освітньої-професійної програми Володимир ГРИСЮК

Робочу програму перевірено

2 вересня 2022 р.

Заступник декана Факультету журналістики Вікторія СОШИНСЬКА

Пролонговано:

на 20~~23~~²²/20~~24~~²³ н.р. (Погребняк І.В.) «29» 08 20 23 р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол №

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Курс	3
Семестр	6
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі	60
аудиторні	28
модульний контроль	4
семестровий контроль	15
самостійна робота	13
форма семестрового контролю	комплексний іспит

2.МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Медіарегулювання: Медіаправо», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета дисципліни — надати студентам поглиблені знання з фундаментальних основ державного управління в галузі інформаційної політики та інформаційної безпеки як практичної політики державної влади з виконання функцій держави у вирішенні, загальних для всього суспільства проблем життєдіяльності.

Завдання:

— ознайомити студентів із ключовими проблемами змісту та сенсу державного управління й безпеки в галузі інформаційних процесів;

— дати уявлення студентам про обов'язкові умови реалізації державної інформаційної політики, її законодавчу базу.

У результаті вивчення курсу формуються такі компетентності:

Загальні:

- ЗК-01 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати проблеми
- ЗК-04 Здатність до управління інформацією: пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК-05 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
- ЗК-09 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав свобод людини і громадянина в Україні
- ЗК 10 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії

та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

- ЗК-11 Здатність спілкуватися державною мовою

Фахові:

- ФК-1 Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності
- ФК-2 Здатність формувати інформаційний контент
- ФК-7 Здатність нести відповідальність за результати журналістської роботи (критична оцінка діяльності)

Програмні результати навчання:

- ПРН-2 Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції
- ПРН-6 Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків
- ПРН-7 Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег
- ПРН-8 Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань
- ПРН-12 Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, іноземною мовою

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I								
Основи інформаційного законодавства України.								
1.	Виникнення й розвиток інформаційного права в Україні.	4		2	2			
2.	Конституційно-правові норми журналістської діяльності.	4		2	2			
3.	Регулювання доступу до публічної інформації	9		2	2		5	
	Модульна контрольна робота 1.	2						2
	Разом	19		6	6		5	2
Змістовий модуль II								
Соціальний захист журналіста								
4.	Цивільно-правові норми журналістської діяльності в Україні.	4		2	2		5	
5.	Соціальні гарантії творчої діяльності журналіста й державна підтримка ЗМІ.	4		2	2			
6.	Законодавче регулювання видавничої справи в Україні.	9		2	2			
7.	Дифамаційні ризики ЗМІ.	9		2	2		3	
	Модульна контрольна робота 2.	2						2
	Разом	28		8	8		10	2
	Семестровий контроль	15						
	Разом за навчальним планом	60		14	14		13	4

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Основи інформаційного законодавства України.

Тема 1. Виникнення й розвиток інформаційного права в Україні.

Актуальність і значення медіаправа в системі журналістської освіти. Виникнення й розвиток інформаційного права в Україні. Основні галузі права. Поняття *інформаційне право* та *інформаційне законодавство*. Аналіз основних міжнародних документів, що регулюють діяльність ЗМІ в Україні: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (1950) – головний документ Ради Європи. Аналіз ст. 10 ЄКПЛ, її значення для вітчизняного законодавства.

Семінар 1. Інформаційне право в Україні та міжнародні норми журналістської діяльності.

План:

1. Вступ.
2. Основні поняття й терміни до теми.
3. Історичні передумови інформаційного права в Україні.
4. Міжнародні норми журналістської діяльності.
5. Рішення Європейського суду з прав людини щодо свободи вираження поглядів.

Завдання:

Ознайомитися зі змістом правочинних документів:

1. Закон «Про міжнародні договори»,
2. Загальна декларація прав людини,
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права,
4. Конвенція про свободу асоціацій і захист права на організацію.
5. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 року.

Література: 1,4,9;

Тема 2. Конституційно-правові норми журналістської діяльності.

Правові засади регулювання інформаційної діяльності в Україні: ЗУ — Про інформацію. Конституція та її призначення. Джерела українського конституціоналізму. Права, свободи, обов'язки особи, людини, громадянина. Аналіз фахових статей Конституції України у контексті функціонування ЗМІ. Основні принципи, суб'єкти, об'єкти інформаційних відносин. Основні напрями державної інформаційної політики (поняття *інформаційне суспільство, електронне урядування, інформаційна безпека, національний інформаційний ресурс*). Право на інформацію; гарантії права на інформацію. Охорона права на інформацію. Основні види інформаційної діяльності: створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорона та захист інформації. Види інформації (інформація про фізичну особу, інформація довідково-енциклопедичного характеру, інформація про стан довкілля, інформація про товар (роботу, послугу), науково-технічна інформація, податкова інформація, правова інформація, статистична, соціологічна). Поняття *порядок доступу до інформації* в ЗУ — Про інформацію. Доступ до відкритої інформації; інформація з обмеженим доступом (*конфіденційна інформація, таємна інформація, службова*).

Семінар 2. Регулювання журналістської діяльності на основі Конституційно-правових норм.

План:

1. Конституційне регулювання журналістської діяльності.
2. Основні ЗУ щодо регулювання діяльності ЗМІ.
3. Основні органи державного управління проведення державної інформаційної політики та контролю дотримання законодавства в інформаційній сфері.
4. ЗУ «Про інформацію».

Завдання:

1. Законспектувати закон «Про інформацію».

2. Знайти у ЗМІ і прокоментувати приклади дотримання чи порушення Конституційних норм та статей ЗУ «Про інформацію».

Література: 2,3,5;

Тема 3. Регулювання доступу до публічної інформації.

ЗУ —Про доступ до публічної інформації». Поняття *публічної інформації*; гарантії та принципи забезпечення права на доступ до публічної інформації. Порядок доступу до публічної інформації: активний та пасивний аспекти доступу до інформації. Поняття *публічної інформації з обмеженим доступом*: 1) конфіденційна інформація; 2) таємна інформація; 3) службова інформація. Доступ до інформації про особу. Розпорядники інформації, їх обов'язки; оприлюднення інформації розпорядниками. Оформлення запитів на інформацію, строк розгляду запитів на інформацію; відмова та відстрочка в задоволенні запиту на інформацію.

Семінар 3. Регулювання доступу до публічної інформації.

План:

1. Право на доступ до інформації. Історія утвердження в правових системах світу.
2. Право на доступ до інформації в Україні.
3. Основні положення ЗУ «Про доступ до публічної інформації».

Завдання:

Законспектувати основні статті ЗУ «Про доступ до публічної інформації».

Література: 8,10,13;

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Соціальний захист журналіста

Тема 4. Цивільно-правові норми журналістської діяльності в Україні.

Злочини проти життя і здоров'я особи і журналістська діяльність (ст. 120).

Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих і трудових прав і свобод людини і громадянина в системі журналістської діяльності (ст. 161, 162, 163, 171,

182). Ст. 161 Кримінального Кодексу України про порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії. Злочини проти громадського порядку й моральності в роботі журналіста (ст. 295, 300, 301). Ст. 171 Кримінального Кодексу України про перешкоджання професійній діяльності журналіста. Ст. 182 Кримінального Кодексу України про порушення недоторканості приватного життя й діяльність журналіста. Цивільно-правові норми журналістики. Ст. 23 ЦК про відшкодування моральної шкоди. Поняття моральної шкоди, її тлумачення у контексті інформаційного права. Ст. 277 ЦК про спростування недостовірної інформації. Поняття *недостовірна інформація* та *спростування*. Ст. 297 ЦК про право на повагу до гідності і честі та законодавство в інформаційній сфері.

Семінар 4. Правила фото- та відеозйомки.

План:

1. Правила фото- та відео зйомки фізичних осіб у різних ситуаціях.
2. Правила фото- та відео зйомки у судах та суддів.

Література: 7,9,11;

Тема 5. Соціальні гарантії творчої діяльності журналіста й державна підтримка ЗМІ.

ЗУ —Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів¹¹ (від 23 вересня 1997 р., №540,97ВР). Сфера дії Закону, підстави та умови надання державної адресної підтримки засобам масової інформації. Організація фінансово-економічної та іншої державної підтримки ЗМІ. Податкове, митне, валютне, тарифне регулювання, регулювання фінансово-господарської діяльності. Додаткова державна економічна підтримка районних, міських та міськрайонних газет та комунального телерадіомовлення. Відносини власності та особливості приватизації у сфері інформаційної діяльності. Особливості соціального захисту журналістів з урахуванням специфіки журналістської діяльності. Охорона праці журналістів. Заробітна плата журналістів.

Семінар 5. Правове положення журналіста.

План:

1. Конституційно-правові норми журналістської діяльності.
2. Міжнародні норми журналістської діяльності.
3. Права журналіста при виконанні службових обов'язків.
4. Обов'язки журналіста.
5. Гарантії діяльності засобів масової інформації та журналістів.
6. Охорона та захист журналіста при виконанні службових обов'язків.
7. Відповідальність за посягання на життя і здоров'я журналіста.
8. Відповідальність журналіста за завдану ним моральну шкоду.

Література: 5,6,16;

Тема 6. Законодавче регулювання видавничої справи в Україні.

ЗУ — Про Видавничу справу (від 5 червня 1997 року, № 318/97-ВР). Визначення термінів, сфера дії Закону. Мета видавничої справи. Державна політика у видавничій справі. Державна підтримка і особливості приватизації у видавничій справі. Мова видавничої справи. Організація і здійснення видавничої справи. Суб'єкти видавничої справи. Засновник (співзасновник) у видавничій справі. Державний реєстр Українських видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції. Заява про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру України. Права та обов'язки замовника видавничої продукції. Права та обов'язки видавця, виготовлювача видавничої продукції. Вихідні відомості видання. Розповсюдження видавничої продукції. Права та обов'язки розповсюджувача видавничої продукції. Функції Книжкової палати України. Особливості права у видавничій справі.

Семінар 6. Організація і здійснення видавничої справи. План:

1. Правове положення замовників та видавців.
2. Права та обов'язки видавців.
3. Розповсюдження видавничої продукції.

4. Обмеження права у видавничій справі.
5. Припинення діяльності суб'єкта видавничої справи.
6. Відповідальність суб'єкта видавничої справи.
7. Книжкова палата України. *Література: 2,3,9;*

Тема 7. Дифамаційні ризики ЗМІ.

Поняття «законодавство про дифамацію» зазвичай включає всі закони, що захищають репутацію й почуття громадян. Такі закони, що є чинними в усіх країнах, оперують широким спектром термінів – наруга над честю, приниження гідності, наклеп, образа й т. ін. Форма та зміст законодавства про дифамацію мають суттєві відмінності в різних країнах. Деякі держави навіть ухвалили окремі кодекси про дифамацію, хоча в більшості країн положення про дифамацію вміщено в загальних законах, наприклад у кримінальних і цивільних кодексах. Належним законом про дифамацію, у якому закладено рівновагу між захистом репутації людини й правом на свободу слова, можна вважати закон, покликаний захищати громадян від інформації, що є неправдивою, а тому шкодить їхній репутації.

Семінар 7. Дифамаційні ризики у журналістській діяльності.

План:

1. Доведення факту про дифамацію.
2. Законодавчі норми про дифамацію.
3. Зацікавлені особи у позові про дифамацію.
4. Захист честі та гідності.

Завдання:

Законспектувати ст.10 Європейської конвенції з прав людини.

Література: 8,12, 14.

5. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

5.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів денної форми навчання

Вид діяльності студента	Макс-на кіль-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Макс-на кіль-ть балів	Кількість одиниць	Макс-на кіль-ть балів
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4
Робота на семінарському занятті	10	3	30	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом:			66		88
Максимальна кількість балів	154				
Розрахунок коефіцієнта	$154:60=2,5$ Іспит (максимально 40 балів)				

5.3. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Самостійна робота №1. Регулювання доступу до публічної інформації.

Завдання. Написати інформаційний запит, дотримуючись усіх вимог.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Самостійна робота №2. Регулювання журналістської діяльності на основі

Конституційно-правових норм.

Завдання. Знайти у ЗМІ і прокоментувати приклади дотримання чи порушення

Конституційних норм та статей ЗУ «Про інформацію».

Самостійна робота №3. Правові норми у журналістській практиці.

Завдання. Законспектувати публікацію Анни Огняник. Коли журналіст не може витримати тиску суддів. Справа Гійома Даск'є. Зробити підбір прикладів можливості/неможливості уникнення дифамаційних ризиків.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

5.4. Форми проведення модульного контролю

та критерії оцінювання

Контрольна модульна робота включає 2 теоретичних питання, на які студент має дати розгорнуту відповідь.

Оцінюватимуться самостійність мислення, аргументованість тез, використання фактичного матеріалу.

5.5.Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі комплексного іспиту.

5.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Історичні передумови інформаційного права в Україні.
2. Міжнародні норми журналістської діяльності.
3. Закон «Про міжнародні договори».
4. Загальна декларація прав людини.
5. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права.
6. Конвенція про свободу асоціацій і захист права на організацію.
7. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 року
8. Рішення Європейського суду з прав людини щодо свободи вираження поглядів.
9. Конституційне регулювання журналістської діяльності.
10. Основні ЗУ щодо регулювання діяльності ЗМІ.
11. Основні органи державного управління проведення державної інформаційної політики та контролю дотримання законодавства в інформаційній сфері.
12. ЗУ «Про інформацію».
13. Право на доступ до інформації. Історія утвердження в правових системах світу.
14. Право на доступ до інформації в Україні.
15. Основні положення ЗУ «Про доступ до публічної інформації».
16. Правила фото- та відео зйомки фізичних осіб у різних ситуаціях.
17. Правила фото- та відеозйомки у судах та суддів.
18. Доведення факту про дифамацію.
19. Законодавчі норми про дифамацію.
20. Зацікавлені особи у позові про дифамацію.
21. Захист честі та гідності.
22. Поняття про право на захист журналістських джерел.
23. Світовий правовий досвід захисту журналістських джерел.
24. Справи Європейського суду з прав людини щодо захисту журналістських джерел.
25. Принцип захисту журналістських джерел в українському законодавстві.
26. Обмеження вираження поглядів журналістів щодо діяльності суду правовими документами.
27. Рішення «Санді Таймс» (The Sunday Times) проти Великобританії 1979 рік.
28. Рішення «Барфод (Barfod) проти Данії» 1989 рік.
29. Рішення «Де Хаес і Гійсельз (De Haes and Gijssels) проти Бельгії» 1997 рік.
30. Рішення Дю Рой та Малорі (Du Roy and Malaurie) проти Франції 2000 рік.

31. Рішення «Скалка проти Польщі (Skalkav. Poland)» 2003 рік.
32. Рішення «Тураншо та Жюлі (Tourancheau and July) проти Франції» 2005 рік.
33. Рішення «Дюпої та інші проти Франції» 2007 рік.
34. Правове поле журналіста у виборах.
35. Правила збирання і поширення інформації.
36. Основні порушення виборчого процесу та правила їх оскарження.
37. Правила безпеки журналіста під час виборів.

5.6. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82-89
Добре	25-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни для денної форми навчання

Разом: 60 год., з них: лекційні – 14 год., семінарські – 14 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 13 год., підсумковий контроль – 15 год.

Модулі	Змістовий модуль I		
Назва модуля	Основи інформаційного законодавства України.		
Кількість балів за модуль	66 балів		
Лекції	1	2	3
Теми лекцій	Виникнення й розвиток інформаційного права в Україні. (2 год) 1 бал	Конституційно-правові норми журналістської діяльності. (2 год) 1 бал	Регулювання доступу до публічної інформації (2 год) 1 бал
Практичні заняття	1	2	3
Теми семінарських занять	Інформаційне право в Україні та міжнародні норми журналістської діяльності. (11 балів)	Регулювання журналістської діяльності на основі Конституційно-правових норм. (11 балів)	Регулювання доступу до публічної інформації. (11 балів)
Самостійна робота	5 балів		
Модульна контрольна	25 балів		
Модулі	Змістовий модуль II		
Назва модуля			

Кількість балів за модуль	88 бали			
Лекції	4	5	6	7
Теми лекцій	Цивільно-правові норми журналістської діяльності в Україні.(1 бал)	Соціальні гарантії творчої діяльності журналіста й державна підтримка ЗМІ. (1 бал)	Законодавче регулювання видавничої справи в Україні. (1 бал)	Дифамаційні ризики ЗМІ. (1 бал)
Практичні заняття	4	5	6	7
Теми семінарських занять	Правила фото- та відеозйомки. (11 балів)	Правове положення журналіста. (11 балів)	Організація і здійснення видавничої справи. (11 балів)	Дифамаційні ризики у журналістській діяльності. (11 балів)
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Модульна контрольна	25 балів			
Підсумковий контроль	Іспит			

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Гуз А.М. Історія захисту інформації в Україні та провідних країнах світу: Навчальний посібник / А.М. Гуз. – К.: КНТ, 2007. – 260 с.
2. Еннан Р. Є. Медіаправо : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем спеціальності «Журналістика» / Р. Є. Еннан. - Одеса : НУ «ОЮА», 2020. - 50 с.
3. Інформаційний простір України: Словник-довідник законодавчих термінів: довідково-навчальне видання / Автор-укладач Я.О.Чепуренко / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – К.: — Освіта України, 2008. – 544 с.
4. Кузнецова О.Д. Правові норми журналістики України: Посібник / О.Д. Кузнецова. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка, 2006. – 352 с.
5. Марущак А.І. Інформаційне право: доступ до інформації: Навчальний посібник / А.І. Марущак. – К.: КНТ, 2007. – 532 с.
6. Основи інформаційного права України: навч. посіб./ В.С. Цимбалюк, В.Д. Гавловський, В.М. Брижко; за ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного та П.В. Мельника. 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: Знання, 2009. – 414 с.
7. Приступенко Т.О. Теорія журналістики: Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Т.О. Приступенко. – К., 2011. – 351 с
8. Цимбалюк В.С. Інформаційне право (основи теорії і практики). Монографія / В.С. Цимбалюк.– К.: — Освіта України, 2010. – 388 с.
9. Ясиневич Я. Я. Комунікація громадських ініціатив. Для тих, хто творить зміни. Практичний посібник / Інститут масової інформації. — Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. – 104 с.

Додаткова:

10. Усі міжнародно-правові акти та справи Європейського суду з прав людини можна знайти: на сайтах Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Інституту медіа права (<http://www.medialaw.kiev.ua>), Міністерства юстиції України (<http://www.minjust.gov.ua>).

11. Буткевич В.Г., Маляренко В. Т. Європейський суд з прав людини та українське судочинство: питання взаємодії// Вісник Верховного Суду України. – 2004. – № 4 – С. 7.

12. Кобзар Ю.М. Сучасні механізми державного регулювання телерадіомовлення: міжнародні стандарти і досвід європейських країн // http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2008-3/R_2/08kymdek.pdf.

13. Досвід функціонування механізму державного замовлення у сфері телерадіомовлення в контексті розбудови Суспільного телерадіомовлення в Україні. Аналітична доповідь / Громадська організація «Лабораторія законодавчих ініціатив». – К., 2008.

14. Зідорук С.І., Гнатюк С.Л. Суспільне мовлення: український варіант // Стратегічні пріоритети. – 2008. – № 4 (9). – С. 77-84.

15. Концепції Суспільного мовлення в Україні: потенціал реалізації // <http://www.niss.gov.ua/Monitor/April/16.htm>.

16. Правове регулювання суспільного мовлення: стандарти ЄС, Ради Європи та досвід країн-членів Євросоюзу / Інститут прикладних досліджень —Право за підтримки Міжнародного фонду —Відродження та Агентства з міжнародного розвитку США (USAID). Доповідь. – К., 2007.

Інформаційні ресурси:

1. <http://rada.gov.ua/ua>: Верховна Рада України (офіційний сайт).
2. <http://pidruchniki.ws>: Бібліотека українських підручників.